

det vil være muligt for den nuværende Regering at forelægge et Lovforslag, der er bedre og mere overensstemmende med vor finansielle Situation. Det maa komme og komme ret snart. Naar man kender noget til Forholdene f. Eks. i Københavns Omegn, vil man forstaa det. Der kommer unge Enker og siger: Havde vi endda aldrig giftet os; havde vi blot haft Børn udenfor Ægteskabet, havde vi siddet vel i det, medens vi nu lide Nød. Og de have Ret. Lovgivningsmagten har sat en Pris paa Børneavl udenfor Ægteskab, indtil vi for Alvor tage fat paa Enkeforsørgelse.

Det, det gælder om for Venstre, hvis det vil have Betydning i Fremtiden, er, at det kan være i Spidsen for det sociale Lovgivningsarbejde, og at det kan ske paa den Maade, at vi ikke komme ud i nogen finansiell Misère. Og det maa vel kunne ske, hvis det viser sig, at det Samfundslag, som Venstre væsentligt rekruteres fra, Landbodemokratiet, virkelig har forstaaet at løse det store sociale Problem, at ordne den kooperative Bevægelse. Det er Bondestanden her i Danmark, som har baaret dette Problem frem, der er blevet skubbet til Side af Socialdemokratiet, fordi dette netop efter Karl Marx hævder, at den kooperative Bevægelse vil være til Skade for Klassekampen. Den kooperative Bevægelse vil bygge Bro. Kooperation er jo Samarbejde, det er ikke Kamp, og Bevægelsen vil gøre Proletariatet interesseret i det nuværende Samfund. Karl Marx har utvivlsomt Ret. Nu vide vi imidlertid, at Socialdemokratiet har optaget den kooperative Bevægelse paa sit Program, og at de sige, at den skal bruges som et Middel i Klassekampen. Det gør ingenting, lad dem bruge den som et Middel i Klassekampen. Sandheden er dog, at naar Kooperationen gaar ind i Folk, gaar Klassekampen ud. Det Proletariat, som er kapitalt interesseret i det nuværende Samfund, er ikke længere et Proletariat i gammeldags Forstand.

Der er blevet talt om dette, at Socialdemokratiet kysrer os, at der er Socialistforskrækkelse. Ja, der har været Ky's i Socialdemokratiet, men det er ved at gaa ud af det, og det vil miste en betydelig Del af sin Magt, naar dette Ky's kommer ud af det. Bebel har for en Tid siden udtalt: Læg Mærke til disse Millioner, der stemme socialdemokratisk her i Tyskland, der er kun nogle Hundredetusinder, der ere overbeviste Socialdemokrater, de mange følge os, fordi vi ere de eneste, som kritisere det nuværende Sam-

fund, og som tage os af Proletariatets Sag. Det er utvivlsomt rigtigt, men i de Lande og i de Egne, hvor der har været et frisindet Folkeparti, som har taget sig af Arbejdernes Sag, som har forstaaet Skavankerne ved det nuværende Samfund, har Socialdemokratiet ikke kunnet blive den Magt, og hvor de ere begyndte at blive det, ere de blevne dette revisionistiske Parti, som vore Socialdemokrater herhjemme nu ere ved at gaa over til. Til Trods for, at deres udmærkede Ordfører, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) taler om den Afgrund, der er mellem os, vide vi, at der er Folk, som ville springe over denne Afgrund, og til Trods for, at Bebel erklærede i Magdeburg i forrige Maaned, at „det er rimeligt nok, at de andre Partier betragte os som Fjender, thi vi ere Fjender af det nuværende Samfund“, vide vi ogsaa, at paa hver eneste Kongres, som holdes i Tyskland, bliver Bebel svagere og de andre stærkere. Nej, se, det, som kysrer i Socialdemokratiet, er ved at gaa ud af det, og det er betydningsfuldt, fordi det, hvormed de have imponeret mange, gaar bort, naar man kommer dem paa nært Hold.

Spørge vi: Hvad er det egentlig, I ville? kan det være, at vi kunne finde hinanden paa mangfoldige Punkter. Der kan ogsaa være Punkter, hvor der er et uoverstigeligt Svælg, som vi ikke kunne komme ud over. Men det er muligt, at disse Socialdemokrater, naar de blive kooperative, ville blive Samarbejds mennesker, og saa er det muligt, at der kan ske en hel Omdannelse hos dem, og saa springe de over Afgrunden. Og der er jo et Punkt, hvor vi indenfor Venstre ere enige med Socialdemokratiet, og det er om den almindelige Valgret som det normale demokratiske Grundlag. Jeg vil for mit Vedkommende sige, at jeg tør ikke dømme om alle de enkelte Tilfælde nu ved Landstingsvalget, det kan man ikke dømme om, medmindre man staar midt i det stedlige Liv og i de lokale Forudsætninger, men det Samarbejde, som der var mellem Højre og Venstre her, var ellers noget, som det gjorde mig svært ondt at se, for det opretholdtes i en Sag, som de ikke kunne være enige om. Der er der en Afgrund mellem Venstre og Højre. Saa længe nemlig Venstre er Venstre, vil det arbejde paa den privilegerede Valgrets Afskaffelse, og Højre vil, saa længe det er Højre i gammeldags Forstand, blive ved at holde paa den. Vi